

අතුරු - පරගොඩ, අතුරු - ඉතිරිය, තොරණ - කලවැල්ලා ප්‍රධාන බස් මාර්ගවල ගමනාගමන සේවය පවත්වාගෙන යනු ලැබුවේ එස්. ඩී. එස්. රණසිංහ රාලානම් හේ බස් කොමිෂනරියෙනි. නැවත සහ ඉදිරි අතර බස් සේවයක් පවතින අතර එය ද දැවසට ගමන් වාර කීපයක් පැවැත්විණි.

රණසිංහ රාලානම්ගේ බස් උද්යෝග පිටත් වන්නේ අතුරු පරගොඩ පාරේ මීටර් තුන්සියයක පමණ දුරින් දකුණු අත පැත්තේ ඇති සුවිශාල ගරාජයේ සිට ය. පොල්ල ගසකට සඳහා පොල්ලේ ජෛව වන දිවුල්ලේ පැවැත් වන ම. එවකට පිටවුම් පොළවල්වල සියල්ල නොතිබුණු අතර පොල්ලේ පිරිමිට සඳහා වැළඳී බලයෙන් ක්‍රියාත්මක වන පොළොව තිබුණද කියා නොදැනිම. පොල්ලේ ගසට රොකියේ පොළොව කනුව පැත්තකින් දෙපසට ඇදීය හැකි යැයි කඳුන් තිබිණි. පොල්ලේ පුරාවිද්‍යා වානනයේ රැකියාවට පොළොව මඩා එම යකඩ කඳ දෙපසට ඇදීන විට රැකියාවට පොල්ලේ පිරිමිවන්තේ වේගයෙනි. මට මතක එවකට පොල්ලේ ගැලුම මල රුපියල් දෙකකුත් සහ ගණනක් ලෙස ය. උදයට අප පාසල් එන වේලාව බොහෝවිට බස්පර් ගමන් ආරම්භ කරන වේලාවයි. එතෙතින් එතරම්ට සැර දමන බස් පර් සහ පිටත්ව යන බස්පර්වල ශබ්දය අපට ගෙන දෙන්නේ මිනිසුන්.

පළාතට විශාල සේවයක් මෙන් ම කීර්තියක් අත්කර පුත් රණසිංහ රාලානම්ගේ මෙම ප්‍රවාහන සේවය තුළින් සිදුවුණේ විශාල මෙහෙයවීම්. පාලන දිනපතා දුවන බස්වලට අමතර ව වත්දකා සඳහා වෙන ම බස් රථ කීපයක් තිබුණි. ඒවායේ වහලයේ ගසා ඇති බඩු පට්ටන ලැහැන්වල දෙපැත්තේ "වත්දකා, වෙනදා, අධ්‍යාපන ගමන් සඳහා විමසන්න, ඩී. එස්. ඩී. එස්. රණසිංහ සහ සමාගම, අතුරු, බුලත්සිංහල මොල්ල රථ ද දැනගතට වැඩි ප්‍රමාණයක් තිබුණි. පොල්ලේ කඩ වලට සහ ඉරුපා පොළට කොළඹ සිට පාර්ලිමේන්තුව දක්වා ගෙන එනු ලබන්නේ එම චෝරවලිනි.

රණසිංහ රාලානම්, ඉරාම සේවක යුගයට පෙර පැවති ගම්මුලාපුරි යුගයේ වෙල්ලේ ප්‍රදේශයේ ගම් මුලාපුරිවරයා ලෙස සේවය කර ඇත. පසුව පවත්වන ලද ගම් කාර්ය සහා මෙහිවරණයක දී ජයග්‍රහණය කොට සහාපතිවරයා වශයෙන් දිගු කලක් මුලසුන දරා ඇති අතර සාම මණ්ඩලයේ සහාපතිවරයා වශයෙන් පළාතේ වැඩිදියුණු කළ පුළු ආරාමල් සිරාකරණය කරමින් සිදු කරන ලද මහල සේවය හිමිපවුට නොවේ.

රණසිංහ රාලානම්ගේ කාර්යාලය අතුරු කඩමණ්ඩියේ පැවති අතර රාලානම්ගේ පහ 6333 පර්යේෂී 2013 වර්ෂයේ කළුපාට කාර් රථය එහි නිතර ම භවතා තිබෙන අයුරු අපට හුරු පුරුදු දැක්වේ. පරගොඩ පාරේ දුවන "පාන්බාලෝ" අපගේ බස් රථය ය. සමහර දිනවල දී අප බස් මගේ රථයෙන් දෙමළ ඉස්කෝලේ හන්දියට පැමිණෙන අතර සමහර දිනවල දී පාසල ඇරඹෙන විට බස සමුදායකාරී ක්‍රියාවට ද යත්තෙමු. සඳහන් කළ යුතු සුවිශේෂී කාරණා වන්නේ කිසිදු දිනක පාසල් යන අපගෙන් මුදල් අය නො කළ බව ය. එය රණසිංහ රාලානම්ගේ කාර්යාලය ඇදගසා අනුව චුලින් බව

අප දැනුණු සිහිපත් කරන්නේ තොරවයෙනි. "පාන් බාලෝ" යේ නොමිමරය මෙන් මතකයේ හැටියට එද72 ය. එය වැඩිය දින තෙතින් කොට බස් රථයකි. අතුරු පරගොඩ පාරේ "රෙඩ්සීටර්" වී ඇති එම බස් රථය දැවසට කීප වතාවක් තම සේවය නොවී රැහෙන ඉටු කරයි. මෙම බස් රථයේ රියදුරු ලෙස කටයුතු කළේ ඒබ්‍රහම් ගමනි, කොණ්ඩා පොඩියක් බැඳ සිටී රියදුරු මෙනෙකි.

තොරණ - කලවැල්ලා මාර්ගයේ විවිධ වර්ගයේ බස් රථ කීපයක් ම ධාවනය කෙරිණි. අතුරේ සිට ඉතිරියට ධාවනය වූයේ "පනෝලොස්සිය" ය. එම බස් රථය අගනක් බස් වලට වඩා පොදුමෙන් වෙනස් ය. බස් රථයට ගොඩවිය යුත්තේ පිටුපසිනි. මගින් වැඩි වී සිටියේ පැත්තෙන් දිග අතට සකස්කර තිබූ අභ්‍යවල ය. බසයේ ඉදිරිපසින් ද නැගීමට හැකි වූ අතර රියදුරු අසුන සමඟ තිබූ ආසනයේ ද කීප දෙනෙකුට ගමන් කළ හැකි ය.

මෙම බසයේ කොන්දොස්තර මනනා බොහෝ විට ගමන් කරනුයේ පිටුපස දොරටුවේ එල්ලෙන එක පැත්තේ පා-පුර්වයේ තබා ගෙන ය. බොහෝ විට මුහුණ අතේ හෝ කිහිල්ලේ ගසා ගත් දෙකට හමු වී පොත ද, කෑන් ගසාගත් කාබන් පැන්සල ද කොන්දොස්තරවරයා වෙතට අයගෙන් වෙන් කොට ගදනා නැගීමට ඇති ලොකු ය. සමහර දිනවල එක ගමන් වාරයක් හෝ දෙකක් "පනෝලොස්සිය" පරගොඩ පාරේ ද ධාවනය වෙයි. අතුරේ සිට කරල්දැක්මේ ඇදවූ හෝ ක්‍රමයෙන් ගත පනකි. කුකුළු පල්ලේ දක්වා ගත දැනෙයි. ගල්කැටිය හන්දියට ගත පනළොවකි. පාරකැටියට ගත වියේකි. පරගොඩ නොටුපොළ ළඟට සහ විසි-පනකි. අපට එයින් බාහරයකි. සහ පසේ භාගය පන තුනකි. දහසේ භාගය සහ පනකි. සහ පනළොවේ භාගය සහ අර්ධකි. සහ විසිපනේ බාහර සහ පනළොවකි. අතුරු සිට තොරණ දක්වා ලොකු කෙනෙකු ට සහ හතලිනක් අයකල අතර අපට හැකි වියේකි.

ඉදිරි - නැවත බස් රථය සහිතව එවක් විශේෂ යෙන් ම චැදගත්ව තිබිණි. අපේ කර්තව්‍යයෙහි ආතතේ ඉල්ලීම වූයේ මා කර්තව්‍යයෙහි පාසලින් අපේ වී බුලත්සිංහල පාසලට ගියත් සෙන-සුරාපු උදය ආරාමගේ නිවසට පැමිණ ඉරුපු හවස අපහු යා යුතු ලෙසට ය. ඉදිරි - නැවත බස් රථය මුල් ගමන ආරම්භ කරන්නේ අතුරු රණසිංහ රාලානම්ගේ කාර්යාලය ඉදිරිපිට පාරෙන් අතින් පැත්තේ තිබූ රොඳී එක් සිට ය. උදේ පාන්දරින් ම, එනම් උදේ 6.00 ට පමණ අතුරේ පිටත්වන බස් රථයට සෙනසුරාපු මුලින් ම ගොඩවන්නේ මා ය. හෙදැර සිට පාන්දරින් පසින් අතුරට එන මම රොජියේ භවතා ඇති බසයට ගොඩ වී බසය ගමන් ආරම්භ කරන තුරු එහි රැඳී සිටීම. සමහරවිට බස් රථය ගමන ආරම්භ කරන්නේ මා බසයට ගොඩ වී පැය බාගයක් පමණ ගිය පසු ය.

මෙම කොමිෂනරියේ බස්වල අතුරු නිතිනි අපුළු අධ්‍යාය යනුවෙන් අප හඳුන්වන රියදුරු මනනා, අපේ මාටර් බාජුපා, ලෙසයේ, ගාර්ඳියේ, නිමලසේන, පියසාය, මනිපාල යන අය ද රියදුරන් ලෙස වැඩ කළ බව මතකය කියයි. ඉදිරි-නැවත බස් රථයේ බොහෝ විට ටිකට කඩන්නේ පියසාය හමේනි අයෙකි. මුතු නිතර සිතන මුතුනින් සිටින, විනිවිදගාම කරන විනෝදයෙන් පසුවන අයෙකි. මට මුලින් ම ටිකට කඩන්නේ අතුරේ සිට ගොවිතන් හන්දියට ය. ගොවිතන් හන්දියට ගත දහසක ටිකට පතක් කඩා පසුව ගොවිතන් හන්දියේ දී කර්තව්‍යයෙහිට හවර් ගත පනළොවක ටිකට පතක් කඩයි. එම බසය ගොවිතන් හන්දියෙන් වමට හැරී වරකාගොඩ පාරෙන් නැවත මාට ගමන් කරයි.

ගොවිතන් හන්දියෙන් හැරී සහ බසය වෙරළගස් නොටුපසේ දී පාලම් පාරුවෙන් එතෙක් කඩ නැවත බස් රථය දැවසට කීප වාරයක් ඉදිරි සහ නැවත බස් රථය ගමන් කොට හැන්දෙපිට ගැටෙන අතුරු රොජියෙන් දැවසට

ගමන් වාර අවසන් කරයි.

අතුරේ දී බසයට නැග ගැනීමට නොහැකි වන දිනවල වෙනත් බසයකින් ගොස් ගොවිතන් හන්දියෙන් බැස නැවත බසය එනතුරු සිටීම. එවකේ දිනවල මා ගොවිතන් හන්දියේ විජය රබර් මල්ලේ හමේනි රබර් කඩයේ වැඩි වේලාවක් ගත කරන්නේ එතෙක ඇති දුරකථනයට ඇලවූ කළ ගියා ය. ඉන් නැගෙන මිනිසුන් සිතූ නැඳුණට මම බොහෝවිට ප්‍රිය කළෙමි. දුරකථනයෙන් කතා කරන පුද්ගලයා දෙස බලා සිටිනුයේ විමසීමෙනි. කළුපට පොදු දුරකථනය මත ඇති රිසිටරය මඬවා කනට තබා ගන්නා මතු කරන කතාවට මා සවන් දෙන්නේ එය ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය පිළිබඳව මගේ ඇති විස්මය කියා ය.

එවකට දුරකථනයක් තිබුණේ සුවිශේෂී ම ස්ථානයක පමණි. නැපල් කාර්යාලවල දුරකථන

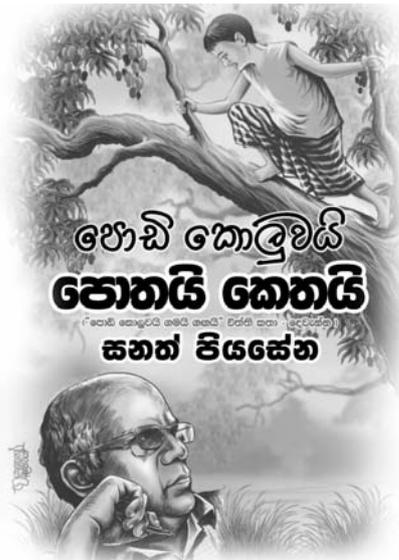
අජායට යන ජාපයක්

තිබූ අතර හදිසි පණිවිඩයක් දීම සඳහා භාවිතා වූයේ "වෙලිගුමේ" ය. වෙලිගුමේ සේවය වත්කම හෝ තරුණිමේ කේදයක් නොමැතිව සෑම කෙනෙකුට ම පාහේ ප්‍රයෝජනයට ගන්නා සේවයක් වූ පැවතිණි. ප්‍රයේන පෝර්මයක් පුරවා අවශ්‍ය පණිවිඩය ඉතා කෙටියෙන් ලියා නැපල් කාර්යාලයට බාර දෙන වෙලිගුමේ අත පළාතක සිටින තම දානුකීටා හෝ ගමනාන්ත ස්ථානයට බාරදෙන්නේ එම පළාතේ නැපල් කාර්යාලය මගිනි. වැළඳී පණිවිඩ සුවිශේෂී මධ්‍යස්ථානයෙන් අදාළ නැපල් කාර්යාලයට දුරකථනයෙන් ලැබෙන පණිවිඩය ඒ සඳහා ම වෙන් වූ කඩදාසියක ලියා ලැබිය යුත්තෙන් ස්ථානයට ගෙන ගොස් බාරදෙනු ලැබේ.

එසේ ම දුර කථනයෙන් ඇමරිකාවට අවශ්‍ය වූව-හොත් නැපල් කාර්යාලයට මුදල් ගෙවා ඇමරිකාවට ලබා ගත හැකි ය. එතෙක් එම ඇමරිකාව ලබා ගත හැක්කේ නැපල් කාර්යාලයේ බොහෝ වේලාවක් රැඳී සිටීමෙනි. එයට හේතුව අද මෙන් කෙලින් ම අයකු බඩා ඇමරිකාව ලබාගත නොහැකි නිසා ය. තමාට කථා කළ යුතු අවශ්‍ය අයකු නැපල් කාර්යාලයට බාර දුන් පසු ව එය වැළඳී සංදේශ ක්‍රමවේද මධ්‍යස්ථානයට යොමු කොට අදාළ අයකුගේ විමසීමකට ලබාගෙන ඇමරිකාව සමඟ සම්බන්ධ වීම සඳහා නැපල් කාර්යාලය සේවක මහතෙකුගේ උපකාරය ලබා ගත යුතු ය. මේ සඳහා සමහර විට පැය කීපයක් වුව ද ගත විය හැකි ය. මෙම දුරදුරුබන්ධා නිසා එකල අපට දුරකථනය ඉතා සුවිශේෂී මෙන් ම විස්මිත භා-ණ්ඩයක් විය.

බසය ප්‍රමාදවන සමහර දිනවල ගොවිතන් හන්දියේ සිට රැඳී සිටිය අතර එක දුරක් ගිය විට හමුවන අක්කර දහයේ "සෙනසුරාපු පොළේ ඇවිදීමක් සිටීම, එහි ඇති නොයෙකුත් පිසීමකුරු බඩු දෙස බලමින් ඇවිදීමට මම ප්‍රිය කළෙමි.

එක් දිනක් මම බසයට ගොඩ වී කර්තව්‍යයෙහිට ගමන් කරමින් සිටියෙමි. එදින ගොවිතන් හන්දියෙන් විශාල පිරිසක් බසයට ගොඩ වුණු අතර බසයේ ආසන කිසිවක් ඉතිරි ව නොතිබිණි. පුරුද්දක් වශයෙන් මා වැඩි වෙන්නේ රියදුරු අසුනට පිටුපස අසුනේ ය. එම අසුනට මා ප්‍රිය කළේ රියදුරු මනනා රථය සුරුදුවන ආකාරය බලමින් ගමන් කිරීමට මා වැඩිවෙන්නේ කැමැත්තෙන් සිටි නිසා ය. එදින ද එම අසුනේ වැඩි වී ගමන් කළෙමි. ගොවිතන් හන්දියෙන් හැරී වන දුරක් එතරම් අක්කර දහයේ සෙනසුරාපු පොළ අසල දී ස්ථාමින් වනන්යේ හමක් බසයට ගොඩ වූන. එම අවස්ථාවේ මා සිටි ආසනය ස්ථාමින් වනන්යේ සිට පිරිසම මගේ කාර්යය විය යුතුව තිබිණි. මම වනා ස්ථාමින් වනන්යේ ඉඩ සලකා දීමට නැගිට සිටියෙමි. රියදුරු අසුනට මෙවිටත් තිබූ කනුවක් අල්ලාගෙන ස්ථාමින් වනන්යේ අසුනේ ම නිටගෙන ගමන් කළෙමි. දුරක් ස්ථාමින් වනන්යේ සිට ඉහලින් මම කනුව අල්ලාගෙන ගමන් කරමි. එවකට පාර දිගට ම පාර දමා නොතිබිණි. පාරේ තැනින් තැන එතම වර්ෂාවට සෝදාපාව වන ස්ථාන පමණක් පාර දමා තිබුණි. එවකට පාර නොතිබුණු හරයේ බො-හෝ නැපල් පාරේ වලවල් සෑදී තිබුණි.

භෞතික කොලොයිඩ් නොහැකි කෙහෙසි කනත් පියසේන

බසයේ බොහෝ දෙනා එක එක සාකච්ඡා පවත්වමින් යති. සාකච්ඡා ශබ්දය බසය පුරා කලවම් වී නැගෙන්නේ කෝෂාවකි. විවේක රියදුරු තැන ද කිසියම් වූ කතාබහකට යොමු වී ගමන් කරයි. එවන් විටක රියදුරු තැනගේ දෙකුටත් පාර පැත්තට යො-මුවන්නේ මද වශයෙනි. රියදුරා, මතු සමඟ කතාකරන කෙනාගේ මුහුණ බලාගෙන කතා කරන අතර වරින් වර මද වශයෙන් පාර දෙස බලයි. බසය නියමිත ලෙස පාරේ ගතවා දැ යි බලා වන ම කතාකරන පුද්ගලයාගේ මුහුණට දෙකුටත් එල්ල කරයි. රියදුරු තැනගේ පාර ඉදිරියට නැරඹෙන, නැවත පැත්තට හැරඹෙන ආකාරය දෙස බලා සිටින්නට බය ගිහගත තරම් ය. මතු තමා සමඟ කතා කරන පුද්ගලයා හෝ මුහුණ දෙස බලා කතා කරන විට බසය පාරෙන් ඉවතට ඇදේ ය යන සැකය මට ද ඇති වී තිබිණි.

දෙපසට ඇලවෙමින් උස් වෙමින් පාරේ වලවල් උඩින් යන බසය පාරේ වම් අත පැත්තේ තිබූ ගසක වෙතටත් මගින් මගින් ගියා නැගෙන ගමන් එක විට ම ඉහින් පැමිණෙයි. බසය කණිකට නැවතීම නිසා ඇතිවුණු ගැස්සීම අනුව ඒ සමඟ ම ඉහලින් අල්ලා ගෙන සිටි අත එක විට ම ගිලිහී පැහැට වැටුණේ ඉතාමත් වේගයෙනි. නවාගෙන සිටි අතේ වැලමිට එක විට ම පහන් වූයේ මා අසල වැඩිවී සිටි ස්ථාමින් වනන්යේ සිටි නිසා ය. වැලමිට ස්ථාමින් වනන්යේ සිටි නිසා වැදගත් වනන්යේ සමඟ ම මගේ අත්ල ගියට පහන් වූයේ ස්ථාමින් වනන්යේ සිටි නිසා අහඟයේ සඳහා ය. එය සිදුවූයේ ඉබේම ම ය. කණිකට එසේ සිදුවූයේ මාගේ සිදුවූ වරද මගේම. ස්ථාමින් වනන්යේ ද දොකු වේදනා-වක් වන්නට ඇති හේ දැයි ඇතිවුණු නැගුම පිට විය යුතු ය. දිලියමෙන් තිබුණු මුළු නිස අත ගැටෙන විට ස්ථාමින් වනන්යේ මගේ අත අල්ලා ඉවතට විසිකළේ ඇතිවුණු ලැස්සු නිසා විමට පුළුවන. අත ඉවතට ගසා දැමුමින් උත්-වනන්යේ සිටි මුහුණකි වූයේ රොදු පෙනුමක් නොව දොකුගෙන් සමවේලයට ය.

බසයේ සිටි සෑම දෙනා ම මෙම ගැස්සීමෙන් නිගැස්සුණු අතර මා අසල සිටි කීප දෙනෙක් මගේ වැලමිට ස්ථාමින් වනන්යේ සිටි නිසා මත වැදගත්වන, කණිකට මා ගිමිමේ නිසා අත ගාත අසුරුන් දුරුවන. ස්ථාමින් වනන්යේ රැඳී සිටින පුද්ගලයන් ලෙසින් බසයෙන් බැස්සේ ද තම නිස අතගාමකි. එහි වනන්යේ බසයෙන් බැස්සාට පසු මා ලේ වූයේ බසයේ සිටි බො-හෝ දෙනෙකුගේ සමවේලයට ය.

"නාමුදුරුවන්ටත් ටොකු අත්තන ගේද?" මුලින් ම ඇසුවේ කොන්දොස්තර මනනා ය. "අපාසය යන්න වෙන මොකුත් පව කර්තව්‍ය ගිහගත" ඒ වෙනත් වැඩිකිරියකුගේ වචන ය. "නාමුදුරු-වො අල්ලෙනගත ගතයි ද දුන්නේ නැහැ. හරි සැරයි. යනකොට මේ පාරෙන් යන්න එපා." යනාදී නොයෙකුත් වචන හර්ෂ ගෙනහැර පාමින් කර්තව්‍යයෙහිට බසයෙන් බසින තුරුම මවුලු සිතා නැගුවේම ය.